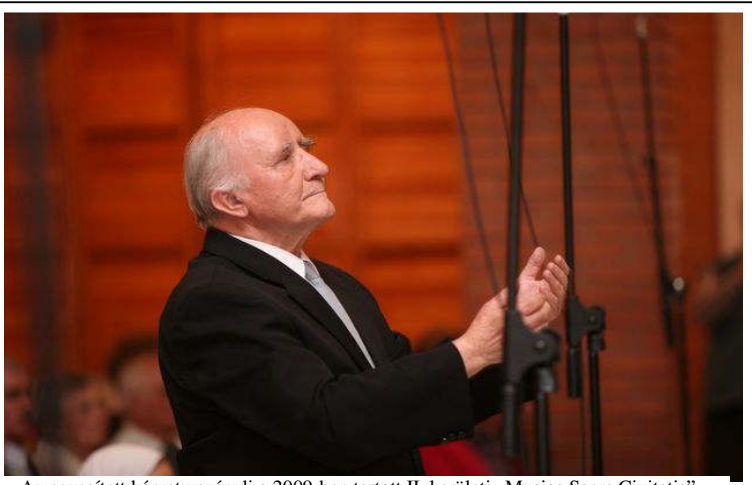

DARÓCI BÁRDOS TAMÁS 85 ÉVES

I.

Daróci Bárdos Tamás zeneszerző, karnagy, zenetanár 1931. szeptember 27-én született Budapesten. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés szakán - Szervánszky Endre növendékeként - 1958-ban diplomázott, kitiűntetéssel. 1961-ig a Fővárosi Zeneiskola Szervezet szolfézstanáraként dolgozott. 1970-ig a Duna Művészegyüttes karmestere, zenei vezetője. A szolnoki és zalaegerszegi néptánc-fesztiválokon több ízben elnyerte a zeneszerzői díjat. 1971-től 1990-ig a Magyar Állami Népi Együttes zenekarvezető karmestere. 1991 óta a Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola zeneelmélet-, zeneirodalom- és népzene tanára. Művei között tarthatjuk számon a táncegyüttesek számára írt népzenei feldolgozásokat, táncjáték-, és táncdráma-kíséreteket. Szerzett filmzenét is, például a Ludas Matyihoz, a Szaffihoz, a Tetovált nőhöz. Színházi zenéi szintén vannak: Koldus és királyfi, Távolság egy fehér vitorla, Telihold. 1974-ben Erkel-díjat, 1995-ben Lyra-díjat kapott, 1997-ben Székesfehérvár díszpolgára lett, 2001-ben Apáczai Csere János-díjjal, 2005-ben KÓTA-zeneszerzői díjjal ismerték el munkásságát, 2007 óta a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjének tulajdonosa.

Az egyesített kórust vezényli a 2009-ben tartott II. kerületi „Musica Sacra Civitatis” hangversenyen

A rövid, lexikális adatok mögött tartalmas élet rejtőzködik, aminek csak egyes állomásait tárhatja föl beszélgetésünk. A mindig humorizáló, kedélyes zeneszerzőt Weiner-beli tantermében két tanítási órája között értem el, hogy visszatekintsünk az elmúlt 80 évre. A népes Bárdos családból ő az, aki a zeneszerzés zászlaját továbbviszi, és a tanításhoz való ragaszkodás is apai örökség.

Magyarázd el nekünk, kedves Tamás, hogy mit jelent a „Daróci” előnév, és felvétele hogyan történt?

Édesapám kezdő zeneszerző koromban elmagyarázta, hogy mind a kettőnknek jobb, ha nem ugyanazzal a névvel jelenünk meg a zeneszerzők világában. Nekem több keresztnévem is volt, és ezekből a „Tamás Péter”-t választottam, egy-két művem ezen a néven látott napvilágot. Azonban beiratkozott valaki a Zeneakadémiára, akit Tamás Lászlónak hívtak, és így ez nem volt tovább praktikus a számomra. Apám tanácsolta a „Daróci” előnevet, egyrészt azért, mert a család Lénárdarócról (Bükk hegység északi lejtője) ered, másrészt így megtarthatom a „Bárdos” családnevet is. Most már több évtized után megmondhatom, hogy érdemes volt elfogadnom az ötletét.

Egyébként a „Bárdos” névnek sajátos a története: egy török ellen harcoló, ezen a vidéken élő legény a ruhája alatt becsempészett bárddal vágta le a támadásukra készülő sereg vezérének fejét. Ezért kapta a „Bárdos” nevet és nemességét.

Ha már a törököket említetted, nekem az „Üszküdará” c. műved jut eszembe. Én a nőikari változatát énekeltem középiskolás koromban, és emlékszem, nagyon szerettük. Mi is a története ennek a darabnak?

A Vasúti Pályafenntartó Technikum Vegyeskarát vezettem egykor, és mindenképpen akartam nekik írni valami jó hangulatú, frappáns művet. Ezt a török dallamot ismertem már ekkor. Ebben a vegyeskaromban énekelt a török nagykövet fia. Megkértem, hogy egy versszakot törökül (!) magyar fonetikával leírva szerezzen meg nekem, és az egész vers nyersfordítását is. Néhány hétre rá meg is kaptam. Az eredeti történet röviden ennyi: az írnok – aki a régi törökök között rangos „értelmiségi” volt –, ellátogat szerelméhez, akit el is vesz feleségül és a történet a nászéjszaka holdfényével zárul. Darabomhoz ún. „gumiszöveget” akartam írni, ami a ritmust adja meg, hogy egy költő ennek alapján megalkothassa a végleges verziót. Írás közben kissé „megszíneztem” a történetet is: egy riválist is kitaláltam, aki szintén Üszküdarba tart, és az veheti el az általam „szép Zulejkának” elnevezett leányt, aki előbb ér Üszküdarba. A versenyt a számaron lovagló írnok nyeri meg, aki az örömteli nászéjszaka után a világ legboldogabb emberének érzi magát. Még egy kis coda-t írtam hozzá, ahol kissé „megcsavartam” a történetet: Teltek-múltak az évek, „ősz az írnok, s a hajdani szépség természetes asszonyosság”, és elgondolkodik az írnok, vajon „győzni jó, vagy veszteni jobb-e, ki okos, ki a számar?” Ezzel a kis „csavarással” egy „slussz-poént” akartam a történethez fűzni.

Miután ezzel elkészültem szüleim lakása fölötti dolgozószobámban, lementem, hogy megmutassam apámnak új szerzeményemet. Szüleim nem voltak otthon, viszont meglepetéssel vettem észre apám asztalán az éppen készülő darabot, címe az volt: „Üszküdar”, ami ugyanennek a török népdalnak volt feldolgozása, Lukin László szövegével, lírai hangvétellel, balladisztikus stílusban, két szólamban, gyermekkarra. Anélkül, hogy tudtunk volna róla, a világ összes népdala közül mindketten ugyanazt választottuk ki. Megvártam, míg hazaér. Az ő meglepődése sem volt kisebb, mint az enyém. Megnézte a szerzeményemet, gratulált, és ő beszélt rá, hogy ne adjam oda költőnek, a szöveg így tökéletes. A két mű pedig jól megfér egymás mellett, mert két különféle megközelítése ugyanannak a dallamnak. A szövegíró „ismeretlen dél-budai költő”-ként jelöltem meg. Először zongorakíséretes vegyeskari letétben, majd zongorakíséretes egyzeneműkari változatban készült el. A cappella változatát Zámbo István veszprémi karnagy kérésére írtam. Annak ellenére, hogy a művet mindig szerették énekelni a kórusok, az akkori a Zeneműkiadó ajtaján hiába kopogtattam, kéziratban terjedt el, majd az – azóta már megszűnt – Népművelési Intézet adta ki. Végül nemrég az összes verziót az Editio Musica névre hallgató Zeneműkiadó jelentette meg.

A magyar zenei élet hogyan emlékezett meg 80. születésnapodról?

A 2010/11-es tanév végén Szombathelyről Vinczeffy Adrienne jelezte, hogy diplomázó tanítványai közül majdnem mindenki valamelyik kórusművemmet választotta diplomadarabnak. A koncerten a zeneszerző Bárdosok: Bárdos Lajos, Deák-Bárdos György és jómagam darabjai csendültek föl. A koncerten 12 művem hangzott el, ezzel zárult az előző tanév Szombathelyen. A hangverseny mintegy előjátéka volt az ősszel kezdődő rendezvénysorozatnak.

80. születésnapom kapcsán az első hangverseny a Mátyás templomi „szerzői délelőtt” volt, amikor egyházi műveim hangzottak fel 2011. szeptember 25-én a 10h-i nagymisén. A szentmisén elhangzó zenéimet 4 kórus együttesen adta elő: a **Mátyás templom kórusa** (Tardy László), az **Újbudai Boldogasszony Kórus** (Bárdosné Molnár Katalin), a **Pestszentlőrinci Szent Margit Plébániatemplom Kórusa** (Reményi Károly) és a **KÉSZ Szegedi Kórusa** (Gyuris János). A Szent Korona misém után a nagymiséhez csatlakozva mintegy 20 perces koncertet adott motettáimból a Budapesti Kodály Zoltán Énekiskola **Cantate Kórusa** (ifj. Sapszon Ferenc). Számomra igen megtisztelő volt, hogy *Dr. Erdő Péter*

bíboros-prímás levelet írt születésnapomra, amit a plébános úr a Mátyás templomi szentmisén fel is olvasott.

A **Bárdos Lajos Társaság** világi darabjaimból szervezett koncertet 2011. szeptember 30-án a Szent Margit Gimnázium dísztermében, ahol a **Monteverdi Kórus** (*Kollár Éva*), az **Aula Kamarakórus** (*Németh Sándor*), a **Budapesti Ifjúsági Kórus** (*Gerenday Ágnes*), az **Erkel Ferenc Ált. Iskola és Gimnázium Vox Coelestis és Magnificat Kórusa** (*Szebellédi Valéria*) és a **Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Cantate Kórusa** (*iff. Sapszon Ferenc*), valamint *Nagy Márta* (zongora), és *Alföldi-Boruss Eszter* (fuvola) működött közre. A nagyszerű koncert élményét a közönség felállva, nagy tapsal köszönte meg.

Ugyancsak 2011-ben „Tavaszi körtánc” címmel Szombathelyen Vinczeffy Adrienne kórusműveimből szerkesztett hangfelvételt. Ehhez csatlakozott kórusműveim kiadása három kötetben (egyházi – egyzeneműkari – vegyeskari), ami Vinczeffy Adrienne és a **JADA Kiadó** közös munkájaként látott napvilágot. Október 27-én szinte csordultig megtelt a **Nyugat-magyarországi Savaria Egyetem Egyetemi Központjának díszterme**, amikor hét dunántúli kórus énekelt a jelenlétemben: a szombathelyi **Paragvári utcai Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** (*Bognár Nóra*), a szombathelyi **KDG Kórusa** (*Körmendiné Kocsis Klára*), a győri **Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont Énekkara** (*dr. Hontváriné Iván Gabriella*), a győri **Krúdy Gyula Középfiskola kórusa** (*dr. Vántusné Gál Zsófia*), a nagykanizsai **Virág Benedek Ifjúsági Vegyeskar** (*Cseke József*), a lendvai (Szlovénia) **Vita Kamarakórus** (*Danijel Berden*). Az estre a koronát a végzett hallgatókkal kiegészülő szombathelyi **Berzsenyi Dániel Vegyeskar** tette fel (*Vinczeffy Adrienne*).

Hasonlóan nagy közönséget fogadott be másnap **Budapesten a Szent Imre Gimnázium Díszterme**, ahol Vinczeffy Adrienne kórusa és még négy együttes: a budapesti **Kós Gyermekkar** (*Hraschek Katalin*), a **Bárdos Lajos Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** – Dunakeszi (*Altsach Gergely*), **Szász Károly Református Kórus** – Szabadszállás (*Törökné Novadovszky Nelli*) valamint a **Szent István Király Zeneművészeti Szakközépfiskola Női kara** (*Budapest*) adott ízelítőt a lemezen felhangzó darabjaimból, és az új kottáskönyveket ide is elhozták.

Kicsit tartottam tőle, hogy nem lesz közönsége a 2012. február 17-i FÉSZEK-beli koncertnek, le is akartam mondani, de ezt nem engedte a kezdeményező Nagy Márta kolléganőm

Daróci Bárdos Tamás fölköszönti a jubiláló Pécsi Kamarakórust

szeretetteljes erőszakosságával. Utólag nagyon hálás vagyok neki. Az első hívó szóra jöttek Weiner-beli kollégáim, tanítványaik, szólóművészek – *Duba Szilvia* és *Muskát András* (ének), *Szalkay Olga* (fuvola), *Nagy Márta* (zongora) – és 5 kórus: **Aula Kamarakórus** (*Németh Sándor*), **BGF-PSZK Női Kara** (*Orosz Erzsébet*), **Sándorfalvi Városi Énekkar** (*Gulyás Mária*), **Gemma Kamarakórus** (*Tóth Márton*), **Vox Coelestis** (*Szebellédi Valéria*).

Kedves, jól felkészült előadókkal lehettem színpadon, és a közönség soraiban egy üres helyet sem láttam. Az pedig külön ajándék volt számomra, hogy a műsort kedves barátom, volt főiskolás társam, hajdani katonakollégám,

Czigány György vezette. Három meglepetésem még volt itt: első, amikor a koncert végén *Galambos Tibor*, a klub igazgatója felköszöntött, azt is közölte, hogy tiszteletbeli klubtagságot kapok; második, hogy pezsgős koccintásra lát vendégül mindnyájunkat; és harmadikként, az esti koncertről készített DVD felvételt azonnal megkaptam.

A KÓTA egy nagyméretű, bekeretezett fényképet is őriz Bárdos Lajosról, amit emlékezetem szerint Te készítettél. Mesélj egy kicsit ennek a történetéről!

Apám 80 éves korában a Mátyás templomban voltunk születésnap nagymisén, ahol néhány motettát vezényelt. Utána kimentünk a Halászbástya alá, és ahol zöld volt a háttér, ott 4-5 felvételt készítettem, róla. Egyike a legjobban sikerülteknek ez a kép, ami azóta is sokszor bukkan fel meghívókon, műsorfüzeteken.

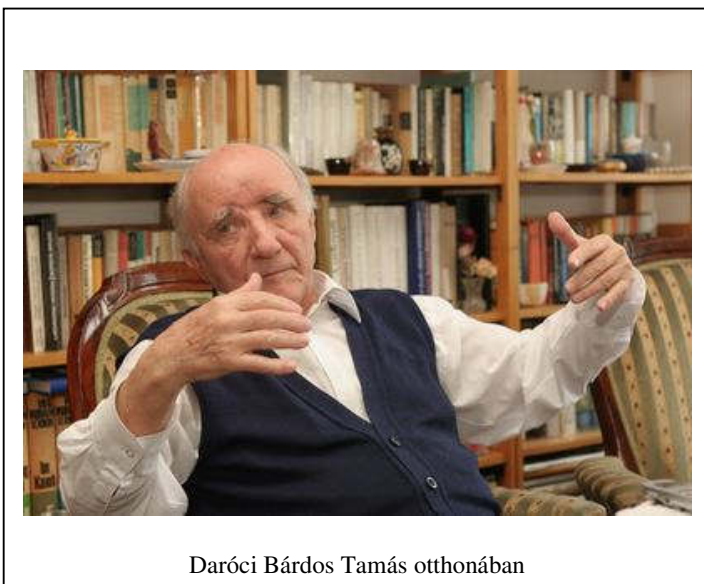
Mondd, mit szeretnél még az olvasóknak elmondani?

Népdalszeretemet apám alapozta meg, és tovább erősítette az együtteseknél [Duna Művészegyüttes, Állami Népi Együttes] töltött sok-sok év, ahol részben komponáltan számukra, részben dirigáltam előadásaikon és sok-sok csodálatos népdallal találkozhattam.

Nagyon nagy szerencséje volt életemnek, amikor *Dargay Attila* felkért két nagyszerű rajzfilmjéhez való komponálásra. A *Ludas Matyinak* és a *Szaffinak* a zenéjét írhattam meg.

Nagyon nagy szerencsém volt, amikor *Kremniczky Gábor*, a **Székesfehérvári Prohászka Egyesület** egyik vezéralakja megkért, hogy írjak három oratóriumot a város számára, egymást követő években. Így született a *Fehérvári Te Deum* [1995], a *Missa Gratiae* [1996] és a *Magyar Requiem* [1997]. [Idekívánkozik az, ami az igazsághoz hozzátartozik: ezért Székesfehérvár díszpolgárává avatta Daróci Bárdos Tamást.]

Örültem, hogy részt vehettem utazásokon az együttesekkel és így világot láthattam.

Daróci Bárdos Tamás otthonában

Szerencsém volt magánéletem során is. Feleségem, 7 gyermekem, 13 unokám rengeteg örömet jelent az életemben. Talán most, hogy születésnapom utójátékként megjelenhet ez a visszatekintő, még azt is mondhatom, hogy ebben is szerencsém van: nem marad jelzések nélkül ez a sok, szép előadás.

Köszönöm a tartalmas beszélgetést, és magam és az az olvasók nevében további eredményes esztendőket kívánok sok szeretettel!

Kovács Mária

A fenti interjú rövidített változata a 80. születésnap alkalmából jelent meg a ZeneSzó hasábjain. Most a teljes cikkel kívánok minden jót az ünnepeltnek, akit már nem köszönhetek a Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola folyosóján, mert aktív tanári tevékenységét befejezte.

II.

SZERZŐIEST

A Bárdos Lajos Társaság 2016. október 14-i szerzői estjével a társelnök *Daróci Bárdos Tamás* előtt tisztelgett 85. születésnapja alkalmából.

A zeneszerző életrajzát a műsorvezető, *dr. Márkusné Natter-Nád Klára* ismertette, majd *dr. Mindszenty Zsuzsánna*, a KÓTA elnöke mondta el személyes hangú köszöntőjét és adta át a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége oklevelét.

A hangversenyen 3 kórus lépett föl. Először az **Aula Kamarakórus** (*Halász Károly*) műsorában hallottuk a „Madáretető”, az „Ucca, ucca” és az „Üszküdará” c. kórusműveket.

Ezután a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskolában volt tanítvány, *Molnár Timea* (ének) előadásában hallottunk Petőfi-dalokat *Nagy Márta* tanárnő zongorakíséretével.

A második együttes, a **Budapesti Ifjúsági Kórus** (*Gerenday Ágnes*) a „Mikóházi nagyharang” és az „Ünnepi kánon” c. műveket adta elő.

Hangszeres darab következett: a Nagy Márta kérésére komponált „Csángó maszkos tánc” c. darab csendült fel *Kovács Kinga* (fuvola) és Nagy Márta (zongora) előadásában.

Végül a **Vox Caelestis Kórus** (*Szebellédi Valéria*) műsora zárta a hangversenyt, ekkor hallottuk a „Muzsikus dal”, a „Zöld erdő harmatát”, „A pünkösdi rózsza” c. műveket és befejezésül a „Járd ki lábam” 2. és 3. tételét.

Végezetül *dr. Márkusné Natter-Nád Klára* és *dr. Mindszenty Zsuzsánna* virágcsokorral üdvözölte *Bárdos Tamásné Molnár Katalint*, aki az ünnepelt zeneszerzőt képviselte.

A zsűfólasig megtelt hangversenyteremben tartott színvonalas koncert méltó köszöntése volt a távollévő 85 éves zeneszerzőnek.

K. M.